

2013

Cafè Central

(Poesia des de 1989)

**DOSSIER SOBRE EL
NOVÈ
PREMI “JORDI DOMÈNECH”
DE TRADUCCIÓ DE POESIA**

Índex

1.- QUÈ ÉS EL PREMI JORDI DOMÈNECH DE TRADUCCIÓ DE POESIA

- 1.1. Antecedents
- 1.2. La novena convocatòria
- 1.3. Els guanyadors anteriors
- 1.4. La repercussió del Premi

2.- L'EDICIÓ DE 2013

- 2.1.- El veredicte del Jurat
- 2.2.- El guanyador
- 2.3.- L'acte de lliurament

Jordi Domènech i Soteris. (Sabadell, Vallès Occidental, 1941 – 2003)

Poeta i traductor. Estudià a l'Escola Massana, i treballà com a dissenyador industrial. El seu primer llibre fou *Un poema en dez anacos* (1974), al qual seguiren *En comptes de la revolució* (1984, premi Josep López-Picó), *La llei del parèntesi (o tota precaució és poca)* (1994), *Història de l'arquitectura* (1995), *Alba Pratàlia* (1995), *Xulipapus* (1999), *Vine, Venusvenècia, a l'aigua* (2001) i *Amb sense* (2002). Com a traductor, féu versions al català d'Ungaretti, Svevo, Cunqueiro, i Delogu, a banda de nombroses plaquettes amb traduccions del gallec, del portuguès i de dialectes italians.

(GRAN ENCICLOPÈDIA CATALANA)

Cafè Central

És un projecte editorial independent al servei de la poesia, creat l'any 1989 com a associació cultural sense ànim de lucre per Antoni Clapés i Víctor Sunyol. Durant aquests més de vint anys d'activitat, Cafè Central ha editat uns cinc-cents *papers* (llibres, plaquettes, fulls volants, etc.) poètics i ha organitzat més de sis-cents actes relacionats amb la poesia.

(vegi's l'entrada corresponent a **VIQUIPEDIA**)

1.- Què és el Premi Jordi Domènech de Traducció de Poesia

1.1.- Antecedents

El poeta Jordi Domènech (Sabadell, 1941) va morir d’una manera sobtada a l’octubre de 2003, al retorn d’un simposi celebrat al nord d’Itàlia sobre poesia dialectal italiana –de la qual ell n’era un reconegut especialista– i on havia intervingut amb una ponència sobre la situació de la poesia en llengua catalana.

Amb la seva mort, els seus amics perdien un company inoblidable, i la cultura catalana perdia una ment clara i lúcida, un cercador inacabable d’imatges poètiques i un investigador de noves formes de llenguatge.

Per tal que el seu record –i, per què no? el seu mestratge– perdurés en la memòria i seguís incidint en el col·lectiu, alguns amics van proposar de crear un premi literari que dugués el seu nom. Després de donar-hi moltes voltes, van creure que el més adequat seria *la convocatòria anual d’un premi de traducció de poesia, ajuntant així les dues vessants en les quals Domènech va excel·lir: la poesia i la traducció de poesia*.

D’altra banda, s’omplia així un dèficit dels sistema literari català, ja que no existeix cap altre premi d’aquestes característiques, fet que li atorgava un cert caràcter extraordinari.

1.2.- La convocatòria

El Premi va ser organitzat, conjuntament, per l’editorial de poesia **Cafè Central** i per l’empresa de disseny **Mobles 114** (Premi Nacional de Diseño 2001), ambdues entitats molt estretament vinculades a les activitats professionals i intel·lectuals de Domènech, i va ser dotat inicialment amb 1.500 €.

Des de fa quatre anys, la **Fundació Banc Sabadell** esponsoritza el Premi, i la dotació va passar a ser de 6.000 €.

El Premi comporta, des del seu inici, la publicació de l’obra guanyadora dins la prestigiosa col·lecció de poesia *Jardins de Samarcanda*, de **Cafè Central**. Una col·lecció que, en paraules del professor Jaume Aulet, de la UAB, «és avui dia –i crec que no exagero ni gota– la principal

col·lecció de poesia que es publica en llengua catalana i una de les més importants del panorama poètic internacional. De la mateixa manera que la famosa ruta de la seda havia de passar necessàriament per la ciutat dels jardins, la nostra ruta poètica no pot prescindir de Samarcanda».

La primera convocatòria va tenir lloc a finals de 2004, i es va reunir un jurat vinculat personalment a Domènech, però també que fos altament qualificat i professional, i que amb els seus coneixements es cobrís una àmplia gamma de llengües i de poètiques properes a la nostra cultura (alemany, francès, anglès, portuguès, italià i espanyol).

Des de la primera convocatòria, els membres han estat D. Sam Abrams, Nathalie Bittoun-Debruyne, Feliu Formosa, Joaquim Sala-Sanahuja, Josep Maria Sala-Valldaura, Dolors Udina i Víctor Sunyol (secretari).

1.3.- Els guanyadors

Els guanyadors de les primeres convocatòries han estat:

- 2005. **Joan Casas**, per la traducció del llibre *Tard, molt tard, de nit entrada*, de **Iannis Ritsos**. Vic: 2005. Jardins de Samarcanda, #38.
- 2006. Declarat desert.
- 2007. **Josep Domènech Ponsatí**, per la traducció de *Rara mar*, d'**Armando Freitas Filho**. Vic: 2007. Jardins de Samarcanda, #45.
- 2008. **Eusebi Ayensa**, per la traducció de *Poemes inacabats*, de **Konstantinos P. Kavafis**, Jardins de Samarcanda, #59
- 2009. **Isidor Marí**, per la traducció de *Vents*, de **Saint-John Perse**. Jardins de Samarcanda, #54.
- 2010. **Txema Martínez**, per la traducció dels *Sonets*, de **William Shakespeare**, Jardins de Samarcanda, #57
- 2011. **Antoni Xumet**, per la traducció de *Gravitacions*, d'**António Ramos Rosa**, Jardins de Samarcanda, #61
- 2012. **Gemma Gorga**, per la traducció de *Vint esmorzars cap a la mort*, de **Dilip Chitre**, Jardins de Samarcanda, # 65

Quant als poetes traduïts és remarcable el fet que dos d'ells són considerats pares de la poesia contemporània (Ritsos i Kavafis), un altre és Premi Nobel (Saint-John Perse), un és poeta de totstemps (William Shakespeare), i de la resta, tots mereixen el més gran interès, essent de literatures poc difoses o desconegudes entre nosaltres (Brasil, Portugal o l'Índia).

1.4.- La repercussió del Premi

El nombre de participants ha augmentat progressivament, oscil·lat entre els quinze i els trenta entre les diferents convocatòries i, en general, ha estat persones vinculades al doble àmbit que abasta el premi, poesia i traducció.

La proclamació i lliurament del Premi s'ha anat fent a l'edifici de la Pedrera de Barcelona i, en les quatre darreres edicions, a Arts Santa Mònica. Fins ara, l'acte literari ha consistit en el protocol habitual de concessió d'un Premi, i de la lectura d'una ponència a càrrec d'alguna destacada personalitat de l'àmbit de la traducció. Aquest format atrau un important nombre d'assistents món de la cultura i de les lletres.

Els ponents han estat:

2005: **Adan Kovacsics**: *Hofmannsthal y la tradición de la crisis del lenguaje*

2006: no es va celebrar l'acte per haver-se declarat desert el Premi

2007: **Joan Sellent**: *Amb sense ser poeta*

2008: **Isabel Núñez**: *Els meandres de la traducció*

2009: **Laura Borràs**: *Traduir paraules, traslladar significats, construir el món.*

2010: **Anna Casassas**: *El ritme de la prosa.*

2011: **Joan Fontcuberta**: *Traduir: l'ofici.*

2012: **Selma Ancira**: *Largo viaje del sentido al sonido.*

De totes aquestes ponències se n’ha fet la corresponent edició, que es lliura al públic assistent a l’acte.

2.- L'edició de 2013

La novena edició del Premi va ser convocada a finals de 2012. Van prendre part en la convocatòria fins a 12 treballs, la qualitat dels quals ha estat de gran interès.

2.1.- El veredict

El jurat del novè Premi Jordi Domènech de Traducció de Poesia ha decidit atorgar el Premi al **Sr. GABRIEL DE LA S. T. SAMPOL** per la seva traducció de *L'escena de l'odi*, del poeta portuguès **José de Almada Negreiros**.

2.2.- El guanyador i el poeta traduït

Gabriel de la S. T. Sampol va néixer a Palma el 1967. És llicenciat en Filologia Catalana. És professor d'ensenyament secundari i professor associat de Literatura Portuguesa a la UIB.

Com a investigador ha publicat articles sobre poesia contemporània catalana i portuguesa, sobre traducció, sobre la influència de la Bíblia en la poesia i sobre la literatura de vampirs. Ha editat la poesia completa de Costa i Llobera i obres d'altres poetes mallorquins, com Llorenç Moyà i Guillem Cabrer.

Ha publicat dos llibres de poesia (*Difícil naufragi* i *Vulgata*).

Com a traductor s'ha dedicat sobretot a les lletres portugueses: *Castro* d'António Ferreira, *Sermons* del P. Vieira, *Fra Luís de Sousa* d'Almeida Garrett (Premi Josep Maria de Sagarra 1995), *Fetge de Tigre* de Gomes de Amorim (Premi Giovanni Pontiero 2007), el *Llibre del Desassossec* (juntament amb Nicolau Dols, Premi Serra d'Or de Traducció 2003) i els *Rubaiyat* (inèdit) de Fernando Pessoa, les *Cançons* d'António Botto, *Objecte quasi* de José Saramago, *Els llibres* de Manuel António Pina (publicat a Jardins de Samarcanda), i *La mort i la mort d'en Quincas Bram d'Aigua* de Jorge Amado. També ha traduït del francès (Voltaire, Mme de Staël i La Rochefoucauld) i del llatí (Marcial i Hildegarda de Bingen).

José de Almada Negreiros (São Tomé 1893 – Lisboa 1970) fou un artista portuguès, destacat en diversos gèneres, tant literaris com plàstics. És un dels grans representants del Modernismo (Avantguarda) a Portugal. Va pertànyer al grup d’Orpheu, juntament amb altres literats, com Fernando Pessoa i Mário de Sá Carneiro, i artistes plàstics, com Santa-Rita Pintor.

Com a pintor és autor del retrat més famós de Fernando Pessoa i de dos quadres del cafè A Brasileira. Intervingué també en diversos espais, especialment lisboetes, com els gravats incisos de la Facultat de Lletres, els plafons de l’Estació Marítima d’Alcântara o els vitralls de l’església del Sant Conestable. Fou influït, en diverses etapes, pel Futurisme, el Cubisme i el Surrealisme, sense tanmateix abandonar mai un cert classicisme

Com a escriptor, destaca sobretot com a poeta i com a autor de manifestos avantgardistes: Ultimátum Futurista às Gerações Portuguesas do Século xx i Manifesto Anti-Dantas e por Extenso. També fou novel·lista i dramaturg, amb obres com *Nome de Guerra* o *K4 O Quadrado Azul*.

La seva poesia fou publicada en diverses revistes. Recull elements dels moviments d’avantguarda europeus i de dos dels moviments pessoans, el sensacionisme i l’interseccionisme; alhora cultiva també el neopopularisme. La seva obra poètica més destacada és *L’escena de l’odi* (A Cena do Ódio), un llarg i vibrant poema, inspirat per l’ambient de la revolució portuguesa de 1915, amb punts de contacte amb els manifestos i pròxim, però amb una veu personal, als de Pessoa signats per Álvaro de Campos.

2.3.- L’acte de lliurament del Premi

L’acte de lliurament del setè Premi Jordi Domènech de Traducció de Poesia tindrà lloc **el proper dimecres dia 5 de juny a l’auditori d’Arts Santa Mònica, a les set de la tarda.**

En el decurs de l’acte, el Director de la Fundació Banc Sabadell, Sr. Miquel Molins, el Director D’Arts Santa Mònica, Sr. Vicenç Altaíó i el Director de Cafè Central, Sr. Antoni Clapés, dirigiran unes paraules de benvinguda al públic.

A continuació es lliurarà el premi al Sr. Gabriel de la S.T. Sampol, i es llegiran fragments de l’obra premiada.

El Sr. Juan de Sola, traductor literari d'ampli, donarà una conferència sota el títol *Crítica i traducció*.

Finalment, es lliurarà al públic assistent una edició de la conferència de l'edició anterior del premi a càrrec de la Sra. Selma Ancira.

Esperem comptar amb el vostre recolzament i la vostra presència. Moltes gràcies.

Barcelona, juny de 2013